



Verslavingszorg (K1007)

Servicedocument - Afnamevorm: Portfolio-opdrachten + Presentatie/CGI

Uitgever: Exalo Media
Versie: 2026-03

Auteursrechtwaarschuwing

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Dit document bevat inhoud die beschermd wordt door het auteursrecht. Exalo Media bezit het auteursrecht op de tekst, afbeeldingen, grafieken, en andere inhoud die in dit document worden weergegeven, tenzij anders aangegeven.

Niets in dit document mag worden verveelvoudigd, verspreid, overgedragen, tentoongesteld, gereproduceerd, of op enige andere wijze gebruikt worden zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van Exalo Media. Het is strikt verboden om de inhoud van dit document te wijzigen, aan te passen of te vertalen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Exalo Media.

Exalo Media behoudt zich het recht voor om juridische stappen te ondernemen tegen personen of entiteiten die inbreuk maken op het auteursrecht van dit document.

Voor toestemming om de inhoud van dit document te gebruiken, neem contact op met:

Exalo Media
info@exalo.nl
<https://exalo.nl>

Examenmatrijs D1-K1

D1-K1: Begeleiden van mensen met een verslaving	
Complexiteit:	De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over specialistische kennis en vaardigheden om mensen met een verslaving, zoals een alcohol-, drugs-, en/of medicijnverslaving, van alle leeftijden en met verschillende zorgvragen, te begeleiden. De beginnend beroepsbeoefenaar werkt in gemiddeld tot hoog complexe situaties en moet kunnen inspelen op wisselende en onverwachte omstandigheden. Zij krijgt te maken met (onverwachte en soms snelle) veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) en veranderingen in de (psychische) gezondheidstoestand van de cliënt(en) waarbij ze haar handelen snel moet kunnen aanpassen en zo nodig doelgericht interventies moet uitvoeren. Omdat een verslaving een ziekte is en mensen met een verslaving destructief gedrag vertonen, kan het werken met mensen met een verslaving indruk maken op de beginnend beroepsbeoefenaar. Ook het bewaken van de eigen grenzen in de omgang met mensen met een verslaving kan complex zijn.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:	De beginnend beroepsbeoefenaar biedt zelfstandig of in teamverband zorg en begeleiding. Zij is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden. Ze handelt zelfstandig en zo nodig bespreekt ze knelpunten en oplossingen met het (multidisciplinaire) team. Relevante informatie overlegt zij, met het (multidisciplinair) team en/of eindverantwoordelijken. Wanneer nodig consulteert zij deskundigen en/of schakelt ze deskundigen in.
Examenvorm:	Portfolio met een eindpresentatie of met een CGI. De docent of examinerator kan kiezen voor de eindpresentatie of het CGI.

Werkproces: D1-K1			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Begeleiden van mensen met een verslaving	De student leert signalen van verslaving herkennen en passende begeleidingsmethodieken toepassen om mensen met een verslaving effectief te ondersteunen	- Bestudeer de kenmerken van verslaving - Leer signalen en gedragingen te herkennen - Pas gesprekstechnieken toe passend bij de fase - Voer een motiverend gesprek volgens de richtlijnen - Documenteer de observaties en gesprekken - Bied passende ondersteuning en informatie - Evalueer de begeleiding met de cliënt - Reflecteer op eigen handelen en grenzen - Pas indien nodig de aanpak aan - Documenteer de voortgang en afspraken - Betrek indien nodig naastbetrokkenen - Houd rekening met ethische richtlijnen - Reflecteer op de eigen professionele ontwikkeling - Pas herstelgerichte methodieken toe - Signaleer en handel bij ontweningsverschijnselen	- Minimaal drie gespreksverslagen - Aantoonbare toepassing van gesprekstechnieken - Reflectieverslag over eigen handelen - Documentatie van begeleidingsproces - Inzicht in ethische en professionele kaders - Toepassing van herstelgerichte methodieken - Signaleringsrapportage

		- Evalueer het proces en stel verbeterpunten vast	
--	--	---	--

Werkproces: D1-K1			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Begeleiden van mensen met een verslaving	De student leert signalen van verslaving te herkennen en passende begeleidingstechnieken toe te passen in de praktijk, gericht op het ondersteunen van mensen met een verslavingsprobleem en hun omgeving.	- Bestudeer de kenmerken van verslaving - Observeer gedrag dat op verslaving kan wijzen - Voer een gesprek met de cliënt volgens motiverende gespreksvoering - Pas begeleidingsmethodieken toe zoals CRA of herstelgericht werken - Documenteer de bevindingen en gemaakte afspraken - Evalueer de begeleiding en pas indien nodig aan - Betrek familie en naastbetrokkenen op een passende wijze - Reflecteer op eigen handelen en grenzen - Pas ethisch handelen toe in de begeleiding - Rapporteer over de uitgevoerde begeleiding en resultaten	- Minimaal één volledig begeleidingsverslag - Aantoonbare toepassing van gesprekstechnieken - Reflectie op eigen handelen - Documentatie van communicatie met cliënt en betrokkenen - Toepassing van ethisch handelen - Bewijs van kennis van verslavingskenmerken

Werkproces: D1-K1			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Begeleiden van mensen met een verslaving			

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle werkprocessen	Beoordeling totale portfolio	De examiner beoordeelt het portfolio op basis van een enkele criteria om de kwaliteit en kwantiteit te controleren. Als dit is goed bevonden kan met het beoordelingsmodel het portfolio inhoudelijk worden beoordeeld. Hierna wordt de presentatie of het CGI gehouden en beoordeeld. Beoordelen gebeurt aan de hand van een puntenschaal: - O = onvoldoende (0 punten). Wanneer het criterium niet op een acceptabele manier is uitgevoerd, zoals gewenst is in de beroepspraktijk. - V = voldoende (1 punt). De uitvoering van het criterium voldoet aan het niveau dat van de beginnend beroepsbeoefenaar kan worden verwacht. - G = goed (2 punten). De uitvoering van het criterium is bovengemiddeld goed en daarmee meer dan de beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen of kunnen. De behaalde punten worden opgeteld. Met de omzettingstabel wordt er een eindcijfer berekend (eventueel met OVG-schaal).

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle werkprocessen	Het examen bestaat uit het de portfolio-opdrachten en een mondelinge toelichting van de portfolio-opdrachten. De examiner bepaalt de tijd en locatie van de toelichting. De docent kan kiezen in welke vorm het examen wordt afgenomen, eventueel in samenspraak met de student: - Portfolio met een eindpresentatie - Portfolio met een CGI	De examenkandidaat bereidt een presentatie voor over zijn portfolio. Hij krijgt onder andere vragen over wat hij heeft gedaan in het portfolio, welke keuzes hij heeft gemaakt en wat hij heeft geleerd. De vorm waarin de kandidaat de toelichting geeft, wordt van tevoren bepaald ((online) presentatie of CGI). De beoordeling van de toelichting vindt plaats aan de hand van een beoordelingsformulier.

Toelichting bij dit servicedocument

Dit servicedocument geeft een beknopt overzicht van de opbouw en inhoud van het exameninstrument. Het document is bedoeld om opleidingen en examencommissies te helpen bij de **oriëntatie op het examenproduct**.

Omdat exameninstrumenten zelf niet vrij gedeeld kunnen worden, biedt dit servicedocument inzicht in onder andere:

- De structuur van het examen
- De relatie met het kwalificatiedossier of keuzedeel
- De toetsmatrijs
- De manier van beoordelen

Op basis van deze informatie kunnen opleidingen doorgaans goed beoordelen of het exameninstrument aansluit bij hun onderwijs en examinering.

Voorbeelden van examenmateriaal

Wilt u een beter beeld krijgen van de manier waarop Exalo examens ontwikkelt? Op onze website vindt u een aantal **voorbeelddocumenten** die laten zien hoe examens, beoordelingsformulieren en instructies zijn opgebouwd.

Deze voorbeelden zijn te vinden via: <https://exalo.nl/ons-concept/>

Veelgestelde vragen

Veel praktische vragen van opleidingen gaan bijvoorbeeld over:

- Hoe een exameninstrument wordt ingezet in de praktijk
- Hoe de beoordeling is opgebouwd
- Welke documenten worden meegeleverd
- Hoe het vaststellen door de examencommissie werkt

Op de productpagina van elk exameninstrument vindt u daarom een **uitgebreide FAQ** met antwoorden op de meest gestelde vragen.

Afnamevorm van het examen

Exalo Media ontwikkelt exameninstrumenten met een afnamevorm die past bij de aard van het werkproces of het keuzedeel. Afhankelijk van het examen kan dit bijvoorbeeld bestaan uit een praktijkopdracht, een beroepsproduct, een gesprek, een observatie in de praktijk of een combinatie van deze onderdelen. In het servicedocument staat beschreven **welke afnamevorm voor dit exameninstrument is uitgewerkt** en hoe de beoordeling plaatsvindt.

Wij realiseren ons dat opleidingen hun onderwijs en examinering soms anders hebben ingericht. Het kan daarom voorkomen dat de standaard afnamevorm van een exameninstrument niet volledig aansluit bij de manier waarop een opleiding het onderwijs heeft georganiseerd.

In dat geval kan in overleg worden gekeken naar **alternatieve afnamevormen of aanpassingen aan het exameninstrument**. Denk bijvoorbeeld aan een andere combinatie van examenonderdelen of een aangepaste manier van beoordelen. Dergelijke aanpassingen worden altijd afgestemd met de opleiding en moeten plaatsvinden **voordat het exameninstrument ter vaststelling wordt aangeboden aan de examencommissie**.

Afhankelijk van de aard en omvang van de aanpassing kunnen hiervoor **ontwikkel- of aanpassingskosten** in rekening worden gebracht. Heeft uw opleiding specifieke wensen rondom de afnamevorm van het examen? Neem dan gerust contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

Vaststelling van het exameninstrument

Exameninstrumenten van Exalo worden aangeboden voor gebruik via een **Route 2 vaststellingsprocedure**. Dit betekent dat het exameninstrument wordt vastgesteld door de **examencommissie van de onderwijsinstelling** die het examen gebruikt.

Wij adviseren daarom om vóór aanschaf of inzet **af te stemmen met de eigen examencommissie** of deze werkwijze aansluit bij het beleid van de instelling. Het servicedocument en de bijbehorende toetsmatrijs zijn opgesteld om examencommissies te ondersteunen bij deze beoordeling.

Vragen of aanvullende informatie

Heeft uw opleiding of examencommissie aanvullende vragen over het exameninstrument, de documentatie of de inzet in de praktijk? Neem dan gerust contact met ons op. Wij denken graag mee:

→ <https://exalo.nl>

→ info@exalo.nl